Béts.

Tegnap estve, 9 óra tájban érkeztek el négyen, az öregebb Fő Hertzegek közzűl, *Florentziából.* Hólnap, a' Király eleibe fog menni a' Királynénak, kit ide 17-dikre várnak. Úgy értettük, hogy a' Fő Hertzegnék közzűl is fog le vinni vagy kettőt magával a' Királyné, mind Magyar öltözetben.

Lichtenſtein Aloysius, és *Schwartzenberg* Hertzegek, ugyan csak ki akarnak tenni magokért, a' Koronázás' pompája alkalmatoſſágával. Felette drága Magyar Köntösöket kéſzíttetnek magoknak. H. *Schwartzenbergnek* a' Tsizmája annyi gyöngyökkel és drága kövekkel leſſz meg rakva, hogy az, (a' Tsizmadia állitása ſzerént) többe fog 20,000 forintnál állani. — Ez, H. *Schwartzenbergnek* nintsen ſe rangja, ſe értéke felett: de bezzeg bajos már az, mikor a' külsö, 's nem annyira ugyan a' ſzületést, (ámbár ſokſzor talám azt is) mint a' tehettséget meg haladó pompával úgy meg erőlteti magát az ember, hogy ſoká kell sínlődni utánna; — midőn a' más arannyával 's ezüstjével fényeskedik. Be jól járnának az illyenek, ha az történne Adóſság-Leveleikkel, a' mi történt nem régiben egy Frantziának, 300 Livrát érő papiros pénzével.— A' dolog így esett: Ebéd felett beſzédbe erednek néhány Frantziák,

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

az igaz és hamis papiros pénzeknek meg esmertető jeleikről. Egy ki veſz a' zsebiből 300 forintos papirost, hogy meg murathaſſa a' többeknek, az igaz papiros pénzeken által láttzó betüket; 's azonban belé találja ejteni azt egy tálba, melly jó rántásos lével kéſzitett tsirkékkel vólt teli. Ki rántja hirtelen a' drága papirost, 's hát a' midőn le akarná róla rázni a' zsiros levet, oda ugrik véletlen eggy eb az Aſztal alól, 's azt gondolván, hogy néki akarnak valami innye ſzerént való falattal kedveskedni, be koppantya a' papirost. A' ſzerentsétlen Ember tsak el ſárgúl, a' Társasággal eggyütt, ezen eseten. Igért a' kutya Urának 100 Livrát, tsak engedje meg, hadd üſſék agyon a' kutyát, 's vegyék ki belőle a' papirost; de az nem hagyta: 's e' ſzerént máig is oda a' 300 forint.

Tegnap előtt adta ki a' Fő Hadi Tanáts azon fel tételekről való Jelentését, a' melyek alatt kéſzült meg *Ujj Orſova* erántt az Alku, a' Miéink 's a' Törökök között. T. i. Meg engedtetett a' Törököknek, hogy familiástól és ſaját vagyonostól eggyütt békével el meheſſenek: Valami ellenben a' Nagy Úrnak tulajdona vólt, már az akarmi névvel nevezendő, ſzárazon, vagy vizen meg kivántató hadi kéſzület lett legyen,

mind

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

mind annak híven kezekhez kelletett ſzolgáltatódni a' Miéinknek. Továbbá azt is belé kötötték réſzünkről az Alkuba, hogy az Erősſégnek mindennémű réſzei, a' magok valóságokban, úgy, a' mint vagynak, meg hagyattaſſanak, és Ápr. 17-dikén, délelőtti 10 órakor, Vitézeinknek minden Kapuk által engedteſſenek. Azonban az Aſſzonyoknak, és Gyermekeknek benn lehetett maradni a' Várban, minden vagyonjaikkal, egéſſz az el költözés napjáig, némelly tsendes és meg hitt Férjfiaknak vigyázások alatt. — Az el ſzállításra elégedendő hajók rendeltettek réſzünkről. — Kommiſſzáriusokat hagyhattak magok után a' Várbéliek, az el vinni nem akart tulajdon portékáiknak 's holmi egyetmás eleségeiknek el adása végett. Bátran el mehettek a' Törökökkel eggyütt a' Kereſztény Török Jobbágyok is; sőt a' ki tőlünk ment által, ſem kivántatott viſſza, ha már az *Oſmani* hitre állott. — Áprilisnek 20-dikán indúlt meg az ellenség, 32 hajókon, *Bodon* felé. Tőlünk 1 kettős, 1 egéſz, 4 fél, és 3 visgálódó Tsajkák mentek el kiſérőbe. Oberſtlieut. *Machováts* Úrra vólt bizva az egéſz menetelre való vigyázás, és két elő kelő Törökök hagyattak kezeſſégben, a' tőlünk ment kiſérő ſeregnek, a' Törökök alá engedett hajóinkkal eggyütt való ſzeren-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

rsés visſza érkezésekig. Mikor bé ſzállottak az *Orſovaiak* a' hajókra, 4 Fő- és 10 Altiſztek rendeltettek fel ſzámlálásokra. Ezek úgy találták, hogy 1927 hadakozható Férjfiakból állott mind öſzve a' Várat óltalmazott nép, kik között 48 Spahik is vóltak, és ſok Fő Tiſzteken kivűl, két 2 lófarkas Basák. — A' betegeknek, aſſzonyoknak és gyemekeknek ſzáma öſzveséggel ment 816-ra. Ötvenöt el fogottjaink kerültek ki a' Várból, és két által ſzöktek. Az *Orſovában* és *Szent Erzsébet* Várában találtatott ágyúknak ſzáma 165. Találtatott ezeken kivűl 1485 mázsa puskapor; külömbkülömbféle fegyverek 's holmi ſántzhoz és lövéshez való kéſzűletek, 2200 köböl kásával eggyütt; de a' melly úgy meg romlott, hogy Katonáink haſznát nem vehették. — Mivel H. *Coburg* újjabbi Tudósitásában is fel hozta Pattantyús Hadnagy *Riedl* Úrnak, *Orſova* oſtromlásában ſzerzett érdemeit: tehát ezt a' derék Urat is fellyebb emelte egy foggal a' Király; valamint tselekedett vólt mindjárt az első Jelentése alkalmatoſſágával H. *Coburgnak*, a' több Tiſzt Urakkal, kik *Orſova* körül híven fáradoztak, 's kevéſſel azután Kormányozójokkal is, Gróf *Auerſperggel*, a' ki már Generális.

Magyar

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

Magyar Országg.

M. B. *Orczy* Láfzló Úr' ő Excellentziájának, T. N. *Abaújvármegye* Fő Ispányának, az öfzve gyűlt N. Rendekhez mondott Beſzéde; *Kaſſán*, Ápr. 19-dikén, 1790.

Tekintetes Nemes Rendek!

„Nagy vala ſzivemnek öröme, a' midőn édes Atyámtól, néhai Mélt. Generális Báró *Orczy* Lőrintz Úrtól (kinek emlékezete, reménylem, a' Ts Ns Rendeknél mind ekkoráig fenn vagyon, nállam pedig örökös 's el törölhetetlen!) ezen Nemes Vármegyének kormányozását által venni ſzerentsém vólt. — Tiſzteltem 's bersűltem, tudni illik, már annakelőtte is ſzép Nemesi Rendét ezen Ts Ns Vármegyének; 's viſzont hajlandóságát 's ſzíveſſégét, Atyám' érdemeire nézve is, tapaſztaltam. — Ezen ſzívek' és akaratok' eggyesűlésében helyheztetvén bizodalmamat, méltán reménylhettem, hogy minden igyekezettel 's öſzve kaptsoltt erővel, egy ſzívvel és lélekkel, fogunk a' Közjónak elő mozditásában munkálkodni. Illyetén ketsegtető gondolatokkal tápláltam magamat, jól tudván, hogy az igaz ſzívű Hazafinak leg első 's leg főbb gondjának kell lenni, a' Közjónak gyarapíttása 's fenn tartása; mert annak hanyatlásával a' Polgárok' ſorsa 's bóldogſága is hanyatlani kéntelenítttetik. — Rövid ideig tarta azonban ebbéli örömem; 's minekelőtte hazafiúi indúlatból ſzármazó buzgó kivánságomnak tzéllyához közelíttenék, el enyéſze: a' midőn t. i. a' Ts Ns Rendektől véletlenűl

el

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

el kelletett válnom, 's tovább öt eſztendőnél, mintegy ſzámkivetésben lévén, 's a' Ts Ns Rendeknek társaságától meg foſztatván, a' köz dolgoknak eggyütt való folytatásától ki zárattattam. — Minémű ſzokatlan újjítás 's rendtartás tsúſzamodott bé az alatt ezen Ns Vármegyébe, 's minémű karba tétetett légyen: azt mindeggyikünk jól láttya, és tapaſztallya. Ez is, tudniillik, Ns Hazánknak közönſéges viſzontagsága alá vettetett; melylyet is a' Ts Ns Rendek, a' midőn régi mód 's Törvényünk ſzerént előſſzör ismét öſzve gyűlnek, 's a' köz dologról világosan tanátskozniok adattatott alkalmatoſſágok, elegendő képpen le festettek. A' réſzben mindazonáltal el nem hallgathatom ſzívemnek fájdalmát, hogy édes Magyar Hazánk' ebbéli veſzedelmes ſebeit, nem valami külső ellenſégtől, hanem ſaját kebelében édesdeden nevelkedett 's gyarapodott Polgárok' kegyetlenſégétől láttuk ſzármazni, 's kénteleníttettünk tapaſztalni; kik réſz ſzerént fel fúvalkodásból, réſz ſzerént nagyra való vágyódásból, réſz ſzerént pedig (a' mint mondogattyák) roſzſzabb következéseknek félelmétől, azoknak el követésére vetemedtek, a' miket illyetén ſegíttő 's útaſíttó eſzközök nélkűl ſemminémű hatalom véghez nem vihetett vólna. — Ez, tudniillik, a' köz dolognak és Társaságoknak ſzomorú ſorsok, hogy a' midőn nyomattatnak, 's holmi viſzontagſágoktól hányattatnak, leg inkább önnön magok' Polgáraiktól oſtromoltaſſanak. — Nintsen az a' hatalmas Fejedelem, a' ki Törvény ellen illyetén dol-

go-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

gokat el köveſſen, ha tsak amaz el vetemedett Hazafiak, a' Törvénynek ſzentségéről meg felejtkezvén, kivánságának tellyesíttésében nem ſegíttik. — De akármi karban ſzemlélylyük édes Magyar Hazánk' állapottyát: minek utánna Iſten Ő Szent Felſége kegyelméből, 's F. *József* Tsáſzár igazſágából (a' ki tudni illik élete végéhez közelítvén, a' midőn mindeneket világoſſágban által látni ſzokott az ember, magát meg tsalatottnak lenni tapaſztalta) ismét előbbeni Törvénnyeinkkel élni engedtetik, ezen T. N. Vármegyének kormányozását ſokkal nagyobb örömmel fogadom, mintſem fogadtam vólt első zsengéjében. — Úgy ſzokott, tudniillik, lenni, hogy a' ki hoſſzú útról, vagy tovább tartó ſzamkivetésből viſſza tér, lakó helyét, bátor az idő alatt holmi viſzontagſágoktól meg veſztegettetett, ſokkal érzékenyebb ſzívbéli örömmel fogadgya, és tsak akkor gondolkozik hajlékának jobb karba való hozattatásáról, midőn már örömét egéſzlen ki öntötte. — Örülök, 's igaz ſzívből örvendezek, hogy ezen T. N. Vármegyének törvényeſen öſzve gyűlt Rendeit köſzöntenem, 's érdemes Tagjait fejenként, ſzíves érzékenyſéggel fogadnom 's tiſztelnem, ſzerentsém adatott. Tudom hívatalomnak mivóltát; tudóm, hogy nem uralkodás' okáért ülök e' Székben; hanem, hogy Törvényünk' értelme ſzerént a' T. N. Rendekkel tanátskozzam, végezzek, végzéseinket tellyesíteni, 's mindennémű törvénytelenſégeket, mellyek által a' köz dolognak ſérelme történhetnék, el távoztatni igyekezzem.

Erre

Erre nézve: mindnyájokat szívesen hívom, 's kérem, hogy ki ki szabadon, de Nemesi díszességgel, 's a' dolognak méltóságához képest, sajátt hasznának, 's minden tekintetnek félre tételével, azon hit alatt, mellyel édes Hazájához tartozik, 's igaz polgári köteleſſége hozand magával, szíve' szándékát nyilatkoztaſſa ki; 's tanáttsát a' Közjónak elő mozdíttására közöllye; igyekezetét 's munkálkodását, végezésünk' tellyesíttésére fordíttsa. Es, mivel mindennémű köz dolognak gyakorlására, akármi kitsiny légyen is az, bizonyos *Magiſtratust*, és ugyan a' Törvénynek értelme szerént, szükséges rendelni, Törvényeink szerént pedig magok szoktak a' T. N. Rendek azon Személlyekből, kik a' Fő Ispány által e' vagy ama' hivatalra ki nevezteinek, válaſztani: szükséges, hogy, minekelőtte a' köz dolognak el intézéséhez fogjunk, a' T. N. Rendek *Magiſtratust* válaſszanak; annyival is inkább, hogy a' mostani Tisz viselők, a' Ns Rendeknek a' minap újjonnan viſſza nyertt ősi Törvénnyeinknek és Szabadságinknak alkalmatoſſágával tartatott köz Gyülekezetében, meg eggyesültt akarattal, tsak ezen mái napon léendő Építtő-Szék' helyhezteréséig erősíttettek meg hivatallyokban, és útasíttattak, 's rendeltettek köteleſſégeiknek el járásában."

Folytatáſa következik.

Tót Orſzág.

Ezeket irja *Eſzékről*, egy magát meg nem nevezett Úr: „*Verőtze* és *Szerem* Vármegyék' Tábláinak új Tisztekkel lett bé

ül-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

ültettetése annál nagyobb figyelmetesſéget érdemel, hogy az, a' Vallás' külömbségére való tekintet nélkül készült meg. — *Verőtze* Vármegyének ſzékújjító Gyülése Mártz. 30dikán tartatott *Eſzéken*. — Vitze Ispányokká válaſztattak: *Jankovits* György és *Adamovits* Antal Urak. Fő Notáriusſá tétetett *Benitzky* Pál Úr; ámbár úgy, hogy hivatallyában lehető maradása, vagy nem maradása a' jövő Ország Gyülése' végzéséről függeſztetett fel, mivel hogy Proteſtans. Tsupán egy kettős lelki esméretű Ember (a' mint maga nevezte önnön magát) vólt ellene; de a' kit a' meg világosodáson, az egyeneſſégen, sőt igazságon fundáltt több Voksok halgatásra juttattak. — Vitze Notáriusſá lett *Jankovits* János Nep. Úr; Köz. Kaſſzatartóvá: *Kugler* Pál Úr; Fő Birákká: *Dellimanits* Ferentz, *Garay* Jósef, és *Mihálovits* Jósef Urak. Al Birákká: *Rudits* Thaddéus, *Koóſz* Jósef, *Losek* Antal, és *Bernát* Márton Urak. Különös Kaſſzatartóvá: *Mihálovits* János Úr; Fiskálisokká: *Koczo* Jósef, és *Baranyai* János Urak; Regiſtrátorrá: *Méſzáros* Ferentz Úr; Esküdtekké: *Zombory* Jósef, és *Gazaffy* Tamás Urak. — Az előbbeni Tábla Birák' ſzáma, következendő érdemes Urakkal nevekedett, úgymint: *Jankovits* Mátyás; *Koóſz* Fer.

Ká-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

Kánonok; *Knexevits* András; *Dellimanits* Károly; *Mihálovits* Kár. Ján.; *Gludovátz* János, és *Petrovits* András Urakkal. — A' *Szerem* Vármegyei Fő Ispánságra emeltetett Gróf *Szapáry* Péter Úrnak Kormányozó Székibe lett bé ültettetése 's egyszersmind az egész Vármegye Székújjítása, Áprilisnek 29-dikén ment véghez *Vukovárban*. Délelőtti 9 órakor el énekelte a' *Jövel Szent Lelket* a' Diakovári Kánonok *Monalik* Úr, mellynek alkalmatosságával, mozsarakat sütögettek. A' Templomból, a' Vármegye Házához lett a' menetel, a' hol minekutánna erre a' végre rendeltetett Kir. Komisszárius B. *Splényi* Úr, el végezte vólna a' Fő Ispány Úrra nézve való kötelességét, 's le tette vólna a' Rendek előtt a' hitet a' Fő Ispány Úr: hozzá fogtak a' Székújjításhoz. Az eddig való Vitze Ispány *Hajnótzi* Jósef Úr eggy átallyában le mondott eddig folytatott hivatalárúl, minthogy nem Nemes Ember. — Helyébe első Vitz' Ispánnyá választatott a' *Verőtze* Vármegyei Vitz' Ispány Testvérje, *Jankovits* Ferentz Úr; második V. Ispánnyá lett *Kotzo* Jósef Úr, a' ki ez előtt *Verőtze* Vármegyében Fiskálisságot viselt; Fő Notáriussá *Partsetits* János Úr; Vitze Notáriussá *Ströbl* Jósef Úr; köz. és különös Kasszatartókká tétettek: *Fejérváry* Jósef, és *Balogh* Já-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

János Urak; Fő Birákká: *Laurentsits* Lőrintz, *Szalay* Jósef, 's *Cambesy* Mátyás Urak; Al Birákká: *Polyák* Antal, *Sztojtsevits*, és *Vugrinovits* Urak; Számvevővé: *Bubanovits* Antal Úr; Fiskálisokká végre: *Poszavetz* és *Belosſevits* Urak. — A' Tábla Birák ſzámát ſzaporitották: *Nozdrovitzky* Jónás, *Jankovits* György, *Benitzky* Pál, *Dellivák* Márk, 's Ob. B. *Cserkitzy* Urak; nem külömben 3 Ó Hiten lévő Archimandriták (Klaſtromok Elöljárói) és a' *Vukovári* Protopopa (első Görög Pap) 's a' t. — Mind annyiſzor, valahányſzor Válaſztás lett, 's az, Vivat kiáltáſsal ki jelentetett, meg ſzóllalt az óldal Szobában a' Dob 's Trombita. Következett az Ebéd, két nagy Aſztalnál. Vólt dívattya az egéſzségért való ivásnak, mellyet mindenkor mozsarak' ropogási követtek. A' Nép' ſzámára eggy egéſſz Ökröt süttettek; 10 Tseber Bort el folyattak; pénzt is hányattak. Az egéſz Pompát Bál fejezte bé."

Német Birodalom.

Anſpach. Már az el múlt hónapban hirlelték, most pedig ſzintén bizonyosnak irják, hogy *Anſpachi* és *Bayreuthi* Hertzegségeit által fogná a' Markgráf engedni a' *Pruſſziai* Udvarnak, olly kötés alatt, hogy néki az emlitett Udvar adna eſztendőnként

800,000

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

800,000 Tsr. Tallérokat. Ezen ſummával magános életet kiván élni a' Markgráf *Angliában.* — A' mi időnkben is találkoznak *Diokletziánusnak* Követői.

A' ſzegény *Lüttichi* H. Püspökről is azt beſzéllik, de a' mellyet kéttség kivül tsak reá fogtak, hogy méltóságos Hivataláról le akar mondani. Igaz ugyan, hogy a' moſtani környülállásokban inkább tsak nevet tenne le, mint valóságot. Mert már el múlt 8 hónapja, hogy meg ſzünt, Kormányozó Fejedelem lenni; moſt pedig tsak haſzon vevő Fejedelem ſem többé. Mert a' 3-dik Rend, Ápr. 21-dikén tartatott Gyülésében azt végezte, hogy a' Püspöki Jövedelem ezentúl mind egy fillérig a' Státus közönſ. Kaſſzájába takarittaſſék, míg le nem telik az a' ſumma, melly, a' Tartományba maga a' Püspök által hivtt Katonaſág' tartására fel ment: ezen az okon, hogy nagy eſztelenſég vólna, annak engedni továbbra is a' Püspöki Jövedelmet, a' ki azt nem más végre láttatik forditani, hanem tsupán arra, hogy a' Nemzet romlását sietteſſe. — Mi jót reménylhet pedig idő jártával is a' ſzegény Püspök? Mert a' kik meg maradtak is Alattvalói közzül az eránta való hívſégben, azok is ſokféleképpen háborgattatnak;

Ráday Gyüjtemény Jelzet: 778

nak. Elég menydörgőſſen reájok írt ugyan, ezek eránt, a' *Lüttichiekre*, a' *Veſtfáliai* Kerület Kormányozóinak ketteje, úgymint a' *Monaſteriumi* Püspök, és a' *Juliacumi* Hertzeg: de a' *Lüttichiek* nem tsak a' parantsolatnak állanak ellent; hanem az emlitett két Fejedelmek' fegyveres Népeiknek is; úgy hogy ezeknek erőſſen bé kellett magokat ſántzolni *Maſeyknél*, a' hová moſt erőſſéget várnak: külömben rajtok mentek vólna 15,000 öſzve lármázott *Lüttichiek*, Polgármester *Cheſtreet*, és Ob. *Donceel* vezérlések alatt. — Azt irják közelébb, hogy már a' *Brabantziaiak* valósággal öſzve ſzövetkeztek a' *Lüttichiekkel;* sőt hogy már Katonákat is küldöttek vólna *Huy* nevezetű Erőſſégekbe a' *Lüttichieknek*. — Akarmint mentse 's igazíttsa magát a' *Pruſſziai* Király: de bizon tsak néki tulajdonítják azt nagy réſzént a' *Német Birodalomban* is, hogy a' *Lüttichi* tüz ennyire terjedt.

Pruſſzia, és *Lengyel Orſzág*.

Tsak addig 's addig, hogy egéſſzen meg tudá venni a' Lengyeleknek ſziveket lelkeket a' *Pruſſziai* Udvar. Meg van már a' Kereskedést tárgyazó Kötés is a' két Orſzágok között, és maga egéſz valóſágában közönſégeſſé is tetetett. — Fogjuk mi is közleni.

A'

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

* * * * * *

A' közelebb múlt alkalmatosſággal emlitett kis *Sámſonnak* első meg tekintése is, mindjárt valamelly különösre mutat. Magaſsága 3 láb, és 9 új; vállainak ſzéleſsége 13 újnyira terjed; kezei és lábai vaskosok; újjai rövidek, de tömöttek 's tsontosok. Átallyában jól termett 's igen köptzös. Már bajuſsza is vagyon annyi, hogy betsülettel fel ſodorhatja. Szakálla ſzint ollyan torzsás, mint akarmelly meg lett emberé. Mellyén, lábán 's kezén is kezd már a' ſzör nőni. Szava emberes. — Hogy mindazáltal valósággal Gyermek legyen ez a' Terméſzet' Remeke, elégge mutatják a' hiteles Bizonyság Levelek, mellyekből nyilván való, hogy éppen az a' rend kivül való Gyerkötz ez, a' kinek tsudálkozást érdemlő tulajdonságairól ſzóllott vólt ez előtt két eſztendőkkel a' *Belső Auſtriai* Újság. De ha ſemmi Bizonyság Levelek nem vólnának is, a' kis *Sámſon* gyermeki vóltának próbálására: tsalhatatlan meg esmertető jelei annak az úgy neveztetett *Téj-Fogak*. Ki tettzik az egéſz maga viseletéből is. — Ha Gyermeket lát: leg ottan ſzeretne vele játtzani. Abban is igen gyönyörködik, ha meg lett emberek emelgetik, 's kezénél fogva kerengenek vele. Ha nints, kivel múlaſſa magát, akkor vagy ugrál, vagy a' bör ſzéket tsapdoſſa a' kezével, vagy pedig egy fa ágyúval akként gyakorolja magát, mint a' minémű gyakorlást ſzoktak a' Katonák puskájaikkal tenni. Soha ſem nyugſzik, és éppen az a' ſzűntelen való mozgásban létel okozza oſztán, hogy igen izzad, és az egyſzeri iſzos P — ként, mivel ſokat ſzomjuhozik, ſokat is iſzik: ſert, bort. Álmában is ſokat hánkódik, 's ha fel ébred, fekvő helyéből is gyakran fel ugrik. — Lelkére nézve, még tsak azon állapotban vagyon a' kis *Sámſon*, mellyben ki

ſzár-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

ſzármazott a' terméſzet kebeléből, ki vévén a' maga eddig való tsekély tapaſztalását. Majd a' tanitás válaſztja meg, mitsoda mértékben fogják annak tehettségei magokat ki mutatni. De tsak olly formán lehet a' Gyermek figyelmetes visgálása után itélni, hogy a' mennyivel édesebb Annya vólt néki, a' terméſzet testének alkotásában: annál ſzűkebb kézzel 's mostohább módra forgolódott, lelkének formálásában; és hogy e' ſzerént az ő példája is újj erősſéget fog arra ſzolgáltatni, mennyire külömböző tulajdonságú Valóság a' Lélek, a' Testtől. — Hajlandóságait a' mi illeti a' Gyermeknek, azt tapaſztaltuk, hogy már ezen gyenge idejében is nem kevés mértékben jelenti, ámbár nagy ſzeméremmel, a' ſzép Nemhez való vonſzódását. (Terméſzet ſzerént, kap minden Ádám maradéka a' ſzépen.) — Hazája ezen már ſokſzor emlitett kis *Sámſonnak*, *Furlaniában* (Foro-Julium) fekvő *Moſſai Sz. Lőrintz* nevezetű Falu, közel *Goritziához*, 's ama' hires *Aquileja* Városához. Attya, egy ſzegény eggyügyű ſzántó vető, — *Pioras* János nevezetű. Középſzerű ſzáraz ember; hanem a' Felesége jó kézzel lábbal termett. Már hetedik Gyermekek a' kis Sámson; tsupán e' vált ki a' többek közzül, rendkivűlvaló erejére nézve: a' kinek eddig le folytt élete Historiája mind öſzve is ezekben határozódik. Két eſztendeig ſzopott, 's addig ſe nem járt, ſe nem beſzélt. Harmadfél eſztendős korában mutatta ki leg elöſſzör, minémű erő lakozik benne, 's mit lehet idővel várni belőle. Történt t. i. hogy az Attya éppen a' Kovátstól hozott valamelly ſzántó vasat, melly 30 fontnál többet nyomott, 's azt az Aſztal alá helyhette. Meg látván ezt a' Gyermek, ki veſzi a' vasat az Aſztal alól, 's egy kezében fel 's alá hordozza a' ſzobában, azután pedig a' fejére vé-

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778

vévén ki szalad vele az úttzára. A' Szomszédok mindenünnen ki tsödültek, ezen véletlen történetnek szemlélésére. — Ezentúl, idejével eggyütt ereje is mind inkább inkább nevekedett a' Gyermeknek, mellyet az által maga is igen gyakorlott, hogy kis pajtásſait emelgette, 's közzülök kettőt is hárára ültetett 's úgy hordozta. Már most mindenik kezével fel emel fél mázsát, 's karjai között széltire hordoz két 10—12 esztendős Gyermekeket. A' vállaira pedig, magunk láttuk, hogy egy, másfél mázsánál többet nyomott Vasas Katonát fel vett, és fel 's alá futkározott vele a' néző Szobában. — Nem volt még ekkoráig a' kis Sámson sehol is *Bétsen* kivül; még tsak a' Faluból sem igen vitte ki az Attya; hanem a' Környékbéliek mindenfelől el jártak tsudálására, mihelyest ki ment a' hire rendkivülvaló erejének. — Ide *Bétsbe* egy Kereskedő hozta, Attyostol eggyütt, a' kinek minden napra 5 forintot igért, 's ezen felyűl mind magát, mind Fiját, szállason 's étellel és itallal tartja. De tarthatja is: mert sokan járnak a' Gyermek látására, a' kik 10, 20 's több krajtzárokat fizetnek. — Hertzeg *Kaunitz* is magához vitette az el múlt héten a' kis Sámsont, hogy benne a' Természetnek maga meg erőltetését tsudálhaſſa.

A' Halottak' Beszélgetéseiknek elmés Szerzője *Neuviedben*, igen szép Beszédet tartatott közelébb Szent Istvánnal, bátor szivű Nemzetünkhöz, mellyben azt kötteti szívekre a' Magyaroknak, néhai dítső Királyunkkal, hogy eggyesek legyenek egymással; eggyesek Német Attyokfijaikkal is. — Most többet nem közölhettünk az emlitett Beszédből.

Költ *Bétsben*, Májusnak 14-dik napján. 1790.

Ráday Gyűjtemény Jelzet: 778